

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

*Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων
Πράξη: «Επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στις δεξιότητες
μέσω εργαστηρίων» (MIS 5092064)*

ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ 2014-2020» που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και
την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο)

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ –
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΑΙΣΘΗΣΗ & ΕΥΘΥΝΗ

1. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, διαφορετικότητα

«Καταστάσεις Προβληματισμού»

Δρ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ

Παραδοτέο εκπονητή προγράμματος

Δρ ΛΑΖΑΡΙΔΗ ΙΩΑΝΝΗ

«Καταστάσεις Προβληματισμού»

Θεματική: **3. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ** - Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη

Υπο-θεματική: **3.3. Συμπερίληψη: Αλληλοσεβασμός, διαφορετικότητα**

Επιμέρους υπο-θεματικές: **Ανθρώπινα δικαιώματα & αξιοπρέπεια, αλληλοσεβασμός και σεβασμός της διαφορετικότητας, αντιμετώπιση διακρίσεων, συνεργασία / συνεργατικότητα, κοινωνική ευαισθησία, κοινωνική ευθύνη, συμπερίληψη στην εκπαίδευση, δημοκρατία, δημοκρατική παιδεία και παράδοση.**

Δεξιότητες μέσω των συγκεκριμένων Εργαστηρίων:

A) Δεξιότητες 21ου αιώνα (4cs):

A1. Δεξιότητες μάθησης 21^{ου} αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα)

B) Δεξιότητες ζωής

B1. Δεξιότητες της κοινωνικής ζωής (Αυτομέριμνα, Κοινωνικές Δεξιότητες, Ενσυναίσθηση και ευαισθησία, Πολιτειότητα, Προσαρμοστικότητα, Ανθεκτικότητα, Υπευθυνότητα)

Δ) Δεξιότητες του νου

Δ1. Στρατηγική Σκέψη (Οργανωσιακή σκέψη, Μελέτη περιπτώσεων και Επίλυση προβλημάτων)

Τάξεις: ΣΤ΄ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ & Α΄ - Β΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Φιλοσοφία – Σκοπιμότητα προγράμματος

Παρουσιάζουμε μια καλή πρακτική ή δημιουργική πρόταση βασισμένη στην καινοτόμο παιδαγωγική Μέθοδο «Καταστάσεις προβληματισμού». Χρησιμοποιούμε αυτόν τον όρο ως δική μας μετάφραση του γαλλικού όρου στη Βιβλιογραφία: “Situation - Problèmes” (Meirieu 1987; Perrenoud 1997; Jonnaert & Vander Borgh 1999; Dalongeville & Huber 2000; Roegiers 2000; Partoune 2002; De Ketele 2013; Vecchi & Carmona-Magnaldi 2015). (βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία)

Το Θεωρητικό Πλαίσιο βασίζεται στην παιδαγωγική μέθοδο “project”, τη βιωματική μάθηση, τη συνεργατική μάθηση και φυσικά την παιδαγωγική μέθοδο «Καταστάσεις προβληματισμού». Πληροφορηθήκαμε πρώτη φορά για αυτήν την Παιδαγωγική Μέθοδο, τον Οκτώβριο του 2005, όταν συμμετείχαμε στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εκπαιδευτικού Προγράμματος ΣΩΚΡΑΤΗΣ - COMENIUS, σε εκπαιδευτική επίσκεψη στο Παλέρμο - Ιταλία, με θέμα: «Η διδασκαλία της Εκπαίδευσης Πολιτών με τη μέθοδο Καταστάσεις προβληματισμού». Ο Gérard de Vecchi - Γάλλος ερευνητής και εκπαιδευτής εκπαιδευτικών - ήταν υπεύθυνος για αυτό το πρόγραμμα. Σήμερα είναι Επίκουρος Καθηγητής στο Πανεπιστημιακό Ινστιτούτο Εκπαίδευσης Εκπαιδευτικών (IUFM) στο Creteil (Vecchi 2003).

Σκοπός μας είναι να αξιοποιήσουμε τη σύγχρονη Παιδαγωγική Μέθοδο «Καταστάσεις Προβληματισμού», μέσω συγκεκριμένων Εργαστηρίων Δεξιοτήτων, για τη διδασκαλία της Θεματικής και των υποθεματικών και την καλλιέργεια των δεξιοτήτων που προαναφέραμε. Επίσης να υποστηρίξουμε την ανάδυση ευρωπαϊκών και παγκόσμιων αξιών μέσω συνδέσεων με το μάθημα της κοινωνικής και πολιτικής αγωγής και την ενεργό πολιτειότητα. Παρουσιάζουμε επτά (7) παραδείγματα «καταστάσεων προβληματισμού» των οποίων οι κεντρικές ιδέες αφορούν σύγχρονα, κοινωνικά, εθνικά και ευρωπαϊκά θέματα, όπως: δημοκρατία, ενεργός πολίτης, αποδοχή, ανεκτικότητα, κατανόηση της διαφορετικότητας, αλληλεγγύη, δικαίωμα στην υγεία, ατομική ευθύνη, διεκδίκηση - προάσπιση δικαιωμάτων και κοινωνική συνείδηση. Αυτές οι ιδέες λιγότερο διδάσκονται θεωρητικά, κυρίως πρέπει να βιώνονται από τους / τις μαθητές / τριες, μέσω κατάλληλων βιωματικών καταστάσεων προβληματισμού. Όπως θα διαπιστώσουν οι αναγνώστες, τα επτά Εργαστήρια Δεξιοτήτων - Καταστάσεις προβληματισμού που παραθέτουμε, συχνά μπορεί να λειτουργήσουν συμπληρωματικά ως προς τις έννοιες που πραγματεύονται.

Πληροφορίες υλοποίησης: προαπαιτούμενες γνώσεις, προετοιμασία υλικού

Εργαστήριο/Workshop: Βιωματική δραστηριότητα σε μικρές ομάδες με «Καταστάσεις προβληματισμού». Οι επιμορφούμενοι συζητούν σε ομάδες για συγκεκριμένες καταστάσεις προβληματισμού - μελέτες περίπτωσης και μέσα από κοινότητες μάθησης, διαμορφώνουν και μοιράζονται κοινά συμπεράσματα (αυτή η μεθοδολογία αφορά κυρίως τη δια ζώσης διδασκαλία, αλλά θα μπορούσε εύκολα να προσαρμοστεί και για διαδικτυακή διδασκαλία εξ αποστάσεως).

Οι επιμορφούμενοι (εκπαιδευτικοί και μακροπρόθεσμα οι μαθητές τους) μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων και κάθονται γύρω από στρογγυλά τραπέζια, αν δεν υπάρχουν, σε 2 θρανία ενωμένα.

Μοιράζουμε σε κάθε ομάδα από ένα ίδιο φύλλο εργασίας, όπου αποτυπώνεται μια Κατάσταση Προβληματισμού – η ίδια σε κάθε ομάδα (Ουσιαστικά μία Μελέτη περίπτωσης με μια διλημματική κατάσταση όπου ενέχουν πολλές γνώμες και δυνατές απαντήσεις, δηλ. ένα ανοικτό πρόβλημα με πολλές λύσεις) και αφήνουμε 10 λεπτά για κριτική σκέψη, συζήτηση και καταγραφή των διαφόρων απόψεων κι άλλα 10' για δημιουργική σύνθεση των διαφορετικών απόψεων της ομάδας σε ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί Α3. Στο τέλος ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, τη σύνθεση των διαφορετικών απόψεων της ομάδας του με το πολυτροπικό κείμενο-αφίσα.

Ακολούθως παραθέτουμε επτά (7) παραδείγματα «καταστάσεων προβληματισμού» που επινοήσαμε και σχεδιάσαμε για τις ανάγκες της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών. Θα μπορούσαν επίσης, αυτές οι Καταστάσεις Προβληματισμού να αξιοποιηθούν από τους/τις εκπαιδευτικούς για τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών/τριών τους, αφού τροποποιηθούν και προσαρμοστούν κατάλληλα στο ηλικιακό και γνωστικό υπόβαθρο των μαθητών τους και στα ενδιαφέροντά τους, σύμφωνα με το πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Ασφαλώς αυτά τα ενδεικτικά δικά μας παραδείγματα, θα μπορούσαν να λειτουργήσουν και ως έναυσμα για τη δημιουργία από τους/τις συναδέλφους πολλών άλλων παρόμοιων ή και καλύτερων «Καταστάσεων προβληματισμού» και στο τέλος να συγκεντρωθούν όλες μαζί σε ένα αποθετήριο «Καταστάσεων – προβληματισμού» που να μπορεί ο καθένας μας να αξιοποιεί ως καλές πρακτικές...

Περιγραφή επτά Εργαστηρίων: Στοχοθεσία των εργαστηρίων, προτεινόμενες δράσεις και υλικό αφόρμησης, επέκτασης, γενίκευσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
ΣΧΟΛΕΙΟ		ΤΜΗΜΑ.....	ΣΧΟΛ. ΕΤΟΣ:
Θεματική	3. ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΑΙ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΩ	Υποθεματική	Κοινωνική Συναίσθηση & Ευθύνη
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ (που προτείνονται)	ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ & Α' - Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ		
Τίτλος	«Καταστάσεις Προβληματισμού»		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Α) Δεξιότητες 21ου αιώνα (4cs). Β) Δεξιότητες ζωής Δ) Δεξιότητες του νου		
Σύνδεση με τη Βασική Θεματική	Ανθρώπινα δικαιώματα, δημοκρατία, αλληλοσεβασμός και διαφορετικότητα, αντιμετώπιση διακρίσεων, συνεργασία, κοινωνική ευαισθησία, κοινωνική ευθύνη.		

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβαθύνουν στις θεματικές: συνεργασία / συνεργατικότητα, κοινωνική ευαισθησία & ευθύνη, δημοκρατία, δημοκρατική παιδεία. • Καλλιεργήσουν δεξιότητες: Μάθησης 21ου αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα)/ Κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές Δεξιότητες, Πολιτειότητα, Υπευθυνότητα)/ Δεξιότητες του νου όπως Στρατηγική Σκέψη (Μελέτη περιπτώσεων και Επίλυση προβλημάτων). • Αναπτύξουν τη «δημοκρατική ικανότητα»: δυνατότητα κινητοποίησης (δεξιοτήτων, αξιών, στάσεων, γνώσεων, κατανόησης)* • Αναγνωρίσουν τη σπουδαιότητα της ενεργού συμμετοχής στα κοινά* • Αναγνωρίσουν τη σημασία συμμετοχής των πολιτών στη λήψη πολιτικών αποφάσεων* • Αποκτήσουν Πολιτειακή συνείδηση που είναι η στάση του πολίτη προς μια κοινότητα όπου ανήκει, δηλ. μεταξύ άλλων (Μέριμνα για τις υποθέσεις της κοινότητας, αίσθημα καθήκοντος ως πολίτη, προθυμία για ενεργό συμβολή και συμμετοχή σε αποφάσεις που αφορούν το κοινό καλό της κοινότητας και προθυμία για διάλογο)*. • Εμβαθύνουν στον όρο 'ιδιότητα του πολίτη' που αναφέρεται στην ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε δημοκρατικές διαδικασίες και θεσμούς, όπου ασκούν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους* • Αποκτήσουν γνώση και κριτική 	<p>Ευρωεκλογές: Η αποχή, ο μεγαλύτερος «αντίπαλος»</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων, κατανέμουν ρόλους σε κάθε ομάδα: π.χ. 1 συντονιστή της συζήτησης, 1 γραμματέα που θα καταγράφει πρόχειρα τις απόψεις και 1 εκπρόσωπο που στο τέλος θα παρουσιάσει στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα με τη σύνθεση των απόψεων της ομάδας • Δίνουμε σε κάθε ομάδα το ίδιο φύλλο εργασίας - Κατάσταση προβληματισμού (βλ. Υποδειγματικό Υλικό- Δειγματικά Φ.Ε.: Φύλλο εργασίας 1, ακολούθως) • Οι μαθητές διαβάζουν σιωπηρά τα 3 αποσπάσματα, 2 από τον ημερήσιο τύπο και 1 από τον «Επιτάφιο» του Θουκυδίδη και τέλος ο εκπαιδευτικός, ξαναδιαβάζει υποδειγματικά κι εξηγεί όπου χρειάζεται. • Οι μαθητές αντιπαραβάλλουν νοηματικά, συγκρίνουν τα δεδομένα από τα 2 αποσπάσματα εφημερίδων και τα λεγόμενα του Περικλή στον «Επιτάφιο». • Σκέφτονται κριτικά, διαλέγονται στην ομάδα τους και επιχειρηματολογούν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Είτε τάσσονται υπέρ της αποχής είτε υπέρ του ενδιαφέροντος για τα κοινά, δεν παίρνει θέση ο εκπ/κός, αλλά περιφέρεται συντονίζοντας το έργο των ομάδων. • Οι μαθητές συνεργάζονται και συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας σε

<p>κατανόηση των μέσων ενημέρωσης*.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προβληματίζονται για την αυξανόμενη αποχή στις Εκλογές και τους λόγους της. • Εκτιμήσουν τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό και την αρχαία Αθήνα ως γενέτειρα της Δημοκρατίας. Μέσα από τον «Επιτάφιο» του Θουκυδίδη και τον Λόγο του Περικλή να διαπιστώσουν την αξία της ενεργού συμμετοχής στα κοινά. <p><i>* (Βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία) Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – Τόμος 1,2,3</i></p>		<p>ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί Α3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα, εξηγώντας... • Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τη διαπίστωση στο τέλος του 1^{ου} άρθρου, οι μαθητές αναζητούν δεδομένα για την αποχή στις εθνικές εκλογές και καλλιεργούν ψηφιακές δεξιότητες.
---	--	---

Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικό Φύλλο εργασίας 1 - Περιγραφή εργαστηρίου & δράσεων

Οι ευρωεκλογές κινητοποιούν όλο και λιγότερο. Κατά μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση περισσότεροι από έναν ψηφοφόρο στους δυο δεν συμμετέχουν στο εκλογικό σώμα, μια ιδιαίτερα μεγάλη αποχή, κυρίως στις ανατολικές χώρες, η οποία επηρεάζει επίσης τις ιδρυτικές χώρες. Οι ιδρυτικές χώρες δεν είναι απρόσβλητες: Εκτός από το Βέλγιο και το Λουξεμβούργο, οι ιδρυτικές χώρες της Ένωσης βλέπουν επίσης τα ποσοστά αποχής τους να αυξάνονται. Στη Γαλλία και την Ολλανδία, το ποσοστό αυξήθηκε από περίπου 40% το 1979 σε 60% το 2014. Το ποσοστό αυτό αυξήθηκε από 14% σε 43% στην Ιταλία και από 34% σε 50% στη Γερμανία. Η διάβρωση της συμμετοχής δεν αφορά μόνο τις ευρωεκλογές, αλλά και τις εθνικές εκλογές (Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΠΡΩΤΟ ΘΕΜΑ) (βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία)

Στο 43,08% ανέρχεται η αποχή στις Ευρωεκλογές στην Ελλάδα, με καταγεγραμμένο το 53,48% των ψήφων, σύμφωνα με τα αποτελέσματα του υπουργείου Εσωτερικών. (Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΑ ΝΕΑ) (βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία)

ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ (II 34-46): Ο ΠΕΡΙΚΛΕΟΥΣ ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ ΛΟΓΟΣ

Εδάφιο 40

...«ἔν τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἅμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικά μὴ ἔνδεῶς γνῶναι»

«Οἱ ἴδιοι εμεῖς, φροντίζομε καὶ τὶς ἰδιωτικὲς μᾶς υποθέσεις καὶ τὰ δημόσια πράγματα κὶ ἐνῶ ὁ καθένας μᾶς φροντίζει τὶς δουλειές του, τούτο δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ κατέχομε καὶ τὰ πολιτικά.»

«μόνοι γὰρ τὸν τε μὴδὲν τῶν δε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ’ ἄχρεῖον νομίζομεν»
«Μόνο εμεῖς θεωροῦμε πῶς εἶναι ὄχι μόνον ἀδιάφορος, ἀλλὰ καὶ ἀχρηστος ἐκεῖνος που δὲν ἐνδιαφέρεται στὰ πολιτικά.»

Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τη διαπίστωση στο τέλος του 1^{ου} άρθρου: «Η διάβρωση της συμμετοχής δεν αφορά μόνο τις ευρωεκλογές, αλλά και τις εθνικές εκλογές». Οι μαθητές να αναζητήσετε στις ομάδες σας, δεδομένα του υπουργείου Εσωτερικών στον ημερήσιο τύπο και στο Διαδίκτυο, για την αποχή στις εθνικές ή και στις δημοτικές εκλογές, κυρίως στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες και να προβείτε σε συγκρίσεις δεδομένων (π.χ. ποσοστών αποχής) τόσο μεταξύ των χωρών, όσο και μεταξύ εθνικών και ευρωπαϊκών εκλογών. Τέλος να ανακοινώσετε τα αποτελέσματα της αναζήτησης και τα συμπεράσματά σας στην τάξη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο /τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβαθύνουν στις θεματικές: Ανθρώπινα δικαιώματα, αλληλοσεβασμός, συνεργασία /συνεργατικότητα, κοινωνική ευαισθησία & ευθύνη, δημοκρατική παιδεία, δημοκρατία. • Καλλιεργήσουν δεξιότητες: Μάθησης 21ου αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα)/ Κοινωνικής ζωής (Αυτομέριμνα, Κοινωνικές Δεξιότητες, Ενσυναίσθηση & ευαισθησία, Πολιτειότητα, Προσαρμοστικότητα, Υπευθυνότητα)/ Δεξιότητες του νου όπως Στρατηγική Σκέψη (Μελέτη περιπτώσεων και Επίλυση προβλημάτων). • Αναπτύξουν τη «δημοκρατική ικανότητα»: δυνατότητα κινητοποίησης (δεξιοτήτων, αξιών, στάσεων, γνώσεων, κατανόησης)* • Αναγνωρίσουν πόσο εύθραυστη είναι η δημοκρατία ως πολίτευμα, τα όρια ανοχής και τη σπουδαιότητα της διαφύλαξης της δημοκρατίας μέσα από την υπεύθυνη στάση των πολιτών. • Αποκτήσουν Πολιτειακή συνείδηση που είναι η στάση του πολίτη προς μια κοινότητα όπου ανήκει, δηλ. μεταξύ άλλων (Μέριμνα για τις υποθέσεις της κοινότητας, αίσθημα καθήκοντος ως πολίτη, προθυμία για ενεργό συμβολή και συμμετοχή σε αποφάσεις που αφορούν το κοινό καλό της κοινότητας και προθυμία για διάλογο)*. • Εμβαθύνουν στον όρο 'ιδιότητα του πολίτη' που αναφέρεται στην ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε δημοκρατικές διαδικασίες και θεσμούς, 	<p>Κορωνοϊός και πολιτικά συστήματα</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων, κατανέμουν ρόλους σε κάθε ομάδα: π.χ. 1 συντονιστή συζήτησης, 1 γραμματέα να καταγράφει τις απόψεις και 1 εκπρόσωπο που στο τέλος παρουσιάζει στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο - αφίσα με τη σύνθεση των απόψεων της ομάδας • Δίνουμε σε κάθε ομάδα το ίδιο φύλλο εργασίας - Κατάσταση προβληματισμού (βλ. Φύλλο εργασίας 2, ακολούθως) • Οι μαθητές διαβάζουν σιωπηρά τον διάλογο και μετά αναθέτει ο εκπ/κός, σε 2 μαθητές: 1 να κάνει τον παρουσιαστή 1 τον συγγραφέα και να δραματοποιήσουν ξαναδιαβάζοντας τον διάλογο. Τέλος ο εκπ/κός εξηγεί το νόημα όπου χρειάζεται • Οι μαθητές συγκρίνουν τον τρόπο διαχείρισης της πανδημίας στα διάφορα κράτη, ανάλογα με το πολιτικό σύστημά τους, πιο αυταρχικό ή πιο δημοκρατικό και τον τρόπο αντιμετώπισης παραβατών • Σκέφτονται κριτικά, διαλέγονται στην ομάδα τους και επιχειρηματολογούν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Είτε τάσσονται υπέρ μιας πιο αυταρχικής αντιμετώπισης είτε υπέρ μιας πιο δημοκρατικής, ο εκπ/κός δεν παίρνει θέση, αλλά περιφέρεται συντονίζοντας το έργο των ομάδων. Ζητά όμως όλοι να σχολιάσουν τη ρήση του συγγραφέα «Δημοκρατία δεν σημαίνει ασυδοσία». • Οι μαθητές συνεργάζονται και

<p>όπου ασκούν τα δικαιώματα και πρωτίστως τις υποχρεώσεις τους*.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αποκτήσουν γνώση, κριτική κατανόηση συγκριτικά, της διαφοράς των ολιγαρχικών πολιτευμάτων από τη δημοκρατία*. • Προβληματιστούν για την έννοια της δημοκρατικής συνείδησης και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτήν. <p><i>* (Βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία) Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – Τόμος 1,2,3</i></p>		<p>συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας σε ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί Α3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα, εξηγώντας... • Δραστηριότητα επέκτασης: Οι μαθητές αναζητούν δεδομένα στο Διαδίκτυο.
---	--	--

Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικό Φύλλο εργασίας 2 - Περιγραφή εργαστηρίου & δράσεων

Εικονικός διάλογος από τηλεοπτική εκπομπή στην ελληνική τηλεόραση με θέμα τον κορωνοϊό...

Παρουσιαστής: Διαπιστώνουμε ότι στις Μεσογειακές χώρες, όπως στην Ιταλία, Ισπανία, Ελλάδα, οι πολίτες δεν συμμορφώνονται πλήρως με τα μέτρα υγειονομικού ελέγχου που παίρνουν οι κυβερνήσεις λόγω κορωνοϊού. Εξακολουθούν να συνωστίζονται σε καφετέριες, πλατείες, παιδικές χαρές, παραλίες...

Συγγραφέας (προσκεκλημένος στο πάνελ): Αυτό που πρέπει να μας προβληματίσει είναι ότι σε χώρες όπως η Κίνα, με πιο αυταρχικά καθεστώτα, όπου οι απείθαρχοι πολίτες που νοσούσαν και κυκλοφορούσαν δημόσια, συλλαμβάνονταν άμεσα, η επιδημία του κορωνοϊού άρχισε να ελέγχεται και τα κρούσματα είναι σε φθίνουσα πορεία. Αντιθέτως στη Δυτική Ευρώπη που έχουμε Δημοκρατία, οι πολίτες εξακολουθούν να μην συμμορφώνονται και τα κρούσματα βρίσκονται σε ραγδαία αύξηση. Μήπως τελικά η Δημοκρατία είναι ένα «αδύναμο» πολίτευμα ή μήπως το πολίτευμα της Δημοκρατίας για να διασφαλιστεί και να λειτουργήσει, χρειάζεται υπεύθυνους πολίτες που να έχουν γνώση των δικαιωμάτων τους, αλλά κυρίως των υποχρεώσεών τους, τις οποίες και να τηρούν με αίσθημα ατομικής ευθύνης και κοινωνικής συνειδητότητας. Σε κάθε περίπτωση, Δημοκρατία δεν σημαίνει ασυδοσία. Εμάς, στην Ελλάδα, που υπερηφανευόμαστε ως χώρα γέννησης της Δημοκρατίας, τα παραπάνω ερωτήματα πρέπει να μας απασχολούν ιδιαίτερα.

Παρουσιαστής: Από την άλλη όμως, στην Κίνα, λόγω αυταρχικού καθεστώτος και λογοκρισίας, απέκρυσαν στην αρχή την κρισιμότητα της κατάστασης και άργησαν πέντε εβδομάδες να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα. Έχουμε και άλλο παράδειγμα σε γειτονική μας χώρα. Διάβασα πρόσφατα ένα σχετικό άρθρο του Alain Franchon στην εφημερίδα "Le Monde" με τίτλο «Ο Κορωνοϊός δοκιμάζει τα πολιτικά συστήματα»...
(βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία)

Συγγραφέας: Δεν μπορεί όμως πρόσφατα στη δημοκρατική Ελλάδα, κάποιοι νεαροί που ενώ στα σχολεία τους, στις εργασίες τους, λαμβάνουν όλα τα απαραίτητα μέτρα προστασίας (μάσκες, αποστάσεις κλπ.) το βράδυ να συνωστίζονται σε πλατείες στα λεγόμενα κωρονο-πάρτυ, ανεξέλεγκτοι, θέτοντας όλους μας σε κίνδυνο.

Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τις διαπιστώσεις του ανωτέρω διαλόγου, οι μαθητές να αναζητήσετε στις ομάδες σας, δεδομένα στο Διαδίκτυο π.χ. στον ΕΟΔΥ (<https://eody.gov.gr/>) για τα μέτρα προστασίας και αντιμετώπισης του κορωνοϊού στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες με πιο αυταρχική αντιμετώπιση και να προβείτε σε συγκρίσεις δεδομένων. Τέλος να ανακοινώσετε τα αποτελέσματα της αναζήτησης και τα συμπεράσματά σας στην τάξη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβαθύνουν στις θεματικές: Ανθρώπινα δικαιώματα, συνεργασία, αλληλοσεβασμός και διαφορετικότητα, αντιμετώπιση διακρίσεων, κοινωνική ευαισθησία. • Καλλιεργήσουν δεξιότητες: Μάθησης 21ου αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα)/ Κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές Δεξιότητες)/ Δεξιότητες του νου όπως Στρατηγική Σκέψη (Μελέτη περιπτώσεων και Επίλυση προβλημάτων). • Αναπτύξουν τη «δημοκρατική ικανότητα»: δυνατότητα κινητοποίησης (δεξιοτήτων, αξιών, στάσεων, γνώσεων, κατανόησης)* • Αποκτήσουν Πολιτειακή συνείδηση που είναι η στάση του πολίτη προς μια κοινότητα όπου ανήκει, δηλ. μεταξύ άλλων (Μέριμνα για τις υποθέσεις της κοινότητας, αίσθημα καθήκοντος ως πολίτη, προθυμία για ενεργό συμβολή και συμμετοχή σε αποφάσεις που αφορούν το κοινό καλό της κοινότητας και προθυμία για διάλογο)*. • Αποκτήσουν γνώση και κριτική κατανόηση των θεσμών υγείας. • Ευαισθητοποιηθούν στα ανθρώπινα δικαιώματα και κυρίως στο δικαίωμα στην υγεία και στην περίθαλψη. • Προβληματιστούν για το λεγόμενο «μεταναστευτικό - προσφυγικό πρόβλημα». • Αποκτήσουν ενσυναίσθηση σε σχέση με τις μη προνομιούχες κοινωνικές ομάδες που συνυπάρχουν μαζί τους στην 	<p>Σύστημα Υγείας</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων, κατανέμουν ρόλους σε κάθε ομάδα: π.χ. 1 συντονιστή της συζήτησης, 1 γραμματέα που θα καταγράφει πρόχειρα τις απόψεις και 1 εκπρόσωπο που στο τέλος θα παρουσιάσει στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο - αφίσα με τη σύνθεση των απόψεων της ομάδας • Δίνουμε σε κάθε ομάδα το ίδιο φύλλο εργασίας - Κατάσταση προβληματισμού (βλ. Φύλλο εργασίας 3, ακολούθως) • Οι μαθητές διαβάζουν σιωπηρά τον διάλογο και μετά αναθέτει ο εκπ/κός, σε 2 μαθητές κάθε ομάδας: 1 να κάνει τον Δημήτρη και 1 τη Φωτεινή και να δραματοποιήσουν διαβάζοντας τον διάλογο. Ο εκπ/κός εξηγεί το νόημα όπου χρειάζεται • Οι μαθητές αναλαμβάνουν στις ομάδες να ζωγραφίσουν μια αλυσίδα μετάδοσης κορωνοϊού, όπως τα λέει η Φωτεινή. • Σκέφτονται κριτικά, διαλέγονται στην ομάδα τους και επιχειρηματολογούν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Είτε τάσσονται υπέρ της δωρεάν περίθαλψης για όλους είτε υπέρ της περίθαλψης μόνο για ασφαλισμένους, δεν παίρνει θέση ο εκπ/κός, αλλά περιφέρεται συντονίζοντας το έργο των ομάδων. • Οι μαθητές συνεργάζονται και συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας σε ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε

<p>Ελλάδα.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καταδικάσουν την ξενοφοβία, το ρατσισμό και να αποκτήσουν ανεκτικότητα, αποδοχή και κατανόηση του διαφορετικού. • Συνειδητοποιήσουν ότι κανένας πολίτης δεν μπορεί να νοιάζεται μόνο για τον εαυτό του, αγνοώντας τα δικαιώματα των άλλων, γιατί όλα λειτουργούν συστημικά και αργά ή γρήγορα ό,τι συμβαίνει στον διπλανό μας, θα συμβεί και σε εμάς. <p>* (βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία) Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – Τόμος 1,2,3</p>		<p>για μια κόλλα χαρτί Α3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα, εξηγώντας... • Δραστηριότητα επέκτασης: Οι μαθητές αναζητούν δεδομένα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το δικαίωμα στην υγεία ή για το Ε.Σ.Υ. στην Ελλάδα και την κάλυψη ανασφάλιστων.
---	--	---

**Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικό Φύλλο εργασίας 3 – Περιγραφή
εργαστηρίου & δράσεων**

Σύστημα Υγείας...

Δημήτρης: Εξοργίζομαι όταν ακούω ότι σε μια χώρα με οικονομικά προβλήματα όπως η Ελλάδα, πολλοί ζητούν εντελώς δωρεάν υγειονομική περίθαλψη για τους ανασφάλιστους ή και για τους πρόσφυγες και μετανάστες. Το ελληνικό σύστημα Υγείας, εγώ το στηρίζω, όπως και όλοι εμείς, οι ασφαλισμένοι και φορολογούμενοι Έλληνες πολίτες και πρέπει να είναι ανταποδοτικό μόνο για εμάς...

Φωτεινή: Δεν συμφωνώ, εκτός από τους ανθρωπιστικούς λόγους και λόγους ανθρωπίνων δικαιωμάτων, γιατί όλοι οι άνθρωποι είμαστε ίσοι και έχουμε δικαίωμα στην υγεία και στην περίθαλψη, υπάρχει και ένας ακόμη πρακτικός λόγος: για παράδειγμα οι ιοί, όπως ο κορωνοϊός, δεν γνωρίζουν από ένσημα και εθνικότητες, χτυπούν ανασφάλιστους ή και πρόσφυγες και μετανάστες, που με τη σειρά τους, τους μεταδίδουν στους ασφαλισμένους και στους γηγενείς και το αντίστροφο...

Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τις διαπιστώσεις του ανωτέρω διαλόγου, οι μαθητές να αναζητήσετε στις ομάδες σας, τα ανθρώπινα δικαιώματα και κυρίως το δικαίωμα στην υγεία και στην περίθαλψη ή να αναζητήσετε δεδομένα για το Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) στην Ελλάδα και για την κάλυψη ανασφάλιστων, προσφύγων και μεταναστών. Τέλος να ανακοινώσετε τα αποτελέσματα της αναζήτησης και τα συμπεράσματά σας στην τάξη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβαθύνουν στις θεματικές: συνεργασία / συνεργατικότητα, κοινωνική ευαισθησία & ευθύνη, αλληλεγγύη. • Καλλιεργήσουν δεξιότητες: Μάθησης 21ου αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία, Δημιουργικότητα)/ Κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές Δεξιότητες, Πολιτειότητα, Υπευθυνότητα)/ Δεξιότητες του νου (Μελέ- τη περιπτώσεων κι Επίλυση προβλημάτων). • Αναπτύξουν τη «δημοκρατική ικανότητα»: δυνατότητα κινητοποίησης (δεξιοτήτων, αξιών, στάσεων, γνώσεων, κατανόησης)* • Αναγνωρίσουν τη σπουδαιότητα της ενεργού συμμετοχής στα κοινά* • Αναγνωρίσουν τη σημασία συμμετοχής των πολιτών στη λήψη πολιτικών αποφάσεων* • Αποκτήσουν παγκόσμια Πολιτειακή συνείδηση που είναι η στάση του πολίτη προς την παγκόσμια κοινότητα που ανήκει. • Εμβαθύνουν στην ιδιότητα του παγκόσμιου πολίτη μέσα από την ενεργό συμμετοχή των πολιτών σε παγκόσμιους θεσμούς, όπου ασκούν δικαιώματα και υποχρεώσεις. • Αποκτήσουν γνώση και κριτική κατανόηση των μέσων ενημέρωσης*. • Προβληματιστούν για την έλλειψη αλληλεγγύης ανάμεσα στις οικονομικά ισχυρές χώρες και τις αδύναμες του πλανήτη. • Εκτιμήσουν τη θεσμική προστασία και ασφάλεια που μπορούν να προσφέρουν ενώσεις κρατών και παγκόσμιοι θεσμοί 	<p>Ζητούμενο η παγκόσμια αλληλεγγύη στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων, κατανέμουν ρόλους σε κάθε ομάδα: π.χ. 1 συντονιστή της συζήτησης, 1 γραμματέα που θα καταγράφει πρόχειρα τις απόψεις και 1 εκπρόσωπο που στο τέλος θα παρουσιάσει στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα με τη σύνθεση των απόψεων της ομάδας • Δίνουμε σε κάθε ομάδα το ίδιο φύλλο εργασίας - Κατάσταση προβληματισμού (βλ. Φύλλο εργασίας 4, ακολούθως). • Οι μαθητές διαβάζουν σιωπηρά τον διάλογο και μετά αναθέτει ο εκπ/κός, σε 3 μαθητές κάθε ομάδας: 1 να κάνει τον Παρουσιαστή, 1 τον Δημοσιογράφο και 1 τον Ιατρό και να δραματοποιήσουν διαβάζοντας τον διάλογο. Ο εκπ/κός εξηγεί το νόημα όπου χρειάζεται. • Οι μαθητές αντιπαραβάλλουν νοηματικά, συγκρίνουν τις απόψεις και συνθέτουν τα δικά τους συμπεράσματα. • Σκέφτονται κριτικά, διαλέγονται στην ομάδα τους και επιχειρηματολογούν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Είτε τάσσονται υπέρ της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών είτε κατά, ο εκπ/κός δεν παίρνει θέση, αλλά περιφέρεται συντονίζοντας το έργο των ομάδων. • Οι μαθητές συνεργάζονται και συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας σε

<p>όπως η Ε.Ε. και να προβληματιστούν τι θα γινόταν π.χ. με την προμήθεια εμβολίων, αν η Ελλάδα δεν ανήκε στην Ε.Ε.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καλλιεργήσουν ψηφιακές δεξιότητες, αναζητώντας δεδομένα στο Διαδίκτυο. • Συνειδητοποιήσουν ότι κανένα κράτος δεν μπορεί να λειτουργεί μόνο του, αγνοώντας τα άλλα, γιατί συστημικά ό,τι συμβαίνει δίπλα μας, θα συμβεί και σε εμάς. <p><i>* (Βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία) Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – Τόμος 1,2,3</i></p>		<p>ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί Α3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα, εξηγώντας... • Δραστηριότητα επέκτασης: Οι μαθητές αναζητούν δεδομένα για την προμήθεια και διανομή των εμβολίων στα κράτη της Ε.Ε. ή για την εξέλιξη της πανδημίας στις χώρες του 3^{ου} κόσμου π.χ. στην Ινδία.
---	--	--

**Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικό Φύλλο εργασίας 4 - Περιγραφή
εργαστηρίου & δράσεων**

**Υπήρξε παγκόσμια αλληλεγγύη και συλλογικότητα
στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού;**

Διάλογος (εικονικός) από τηλεοπτική εκπομπή στην ελληνική τηλεόραση...

Παρουσιαστής: Θα περίμενε κανείς ότι στην αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού θα υπήρχε παγκόσμια αλληλεγγύη, συνεργασία και συλλογική δράση των διαφόρων εθνικών κρατών.

Δημοσιογράφος (προσκεκλημένος στο πάνελ): Υπήρξαν ορισμένα παραδείγματα αλληλεγγύης, όπως η περίπτωση που Κινέζοι και Ρώσοι επιστήμονες πήγαν στην Ιταλία για βοήθεια, στο πρώτο κύμα της πανδημίας.

Ιατρός (προσκεκλημένος στο πάνελ): Δυστυχώς, σε γενικές γραμμές, η διεθνής κοινότητα αποδείχθηκε κατώτερη των περιστάσεων όσον αφορά την αλληλεγγύη. Κάθε εθνικό κράτος εφάρμοσε τη δική του στρατηγική, χωρίς ένα παγκόσμιο - συλλογικό σχέδιο για την αντιμετώπιση της πανδημίας. Ένα θλιβερό παράδειγμα του ανταγωνισμού των κρατών στην αρχή, ήταν ότι ένα κράτος προσπαθούσε να υποβάλει προσφορά για να παραγγείλει την τελευταία στιγμή παρτίδα ιατρικών προμηθειών, την οποία ένα άλλο κράτος είχε ήδη παραγγείλει και είχε δώσει προκαταβολή για αυτές τις προμήθειες.

Παρουσιαστής: Δηλαδή, ο θάνατός σου, η ζωή μου, όπως λέμε στην Ελλάδα.

Ιατρός: Ακριβώς αυτό. Αυτή η έλλειψη αλληλεγγύης κι η έξαρση του ανταγωνισμού πρέπει να μας προβληματίσει ιδιαίτερα. Τι ρόλο διαδραματίζουν οι παγκόσμιοι οργανισμοί όπως ο Ο.Η.Ε., ο Π.Ο.Υ., η Ευρωπαϊκή Ένωση κ.α.;

Παρουσιαστής: Από την άλλη, οφείλουμε να παραδεχτούμε ότι η ομπρέλα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προστάτεψε εμάς τα κράτη-μέλη της. Η διανομή των εμβολίων έγινε δίκαια, ανάλογα με τον πληθυσμό του κάθε κράτους, ανεξάρτητα από οικονομικά κριτήρια.

Ιατρός: Συμφωνώ, όμως η αλληλεγγύη σε παγκόσμιο επίπεδο στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού, ακόμη είναι ζητούμενο. Βλέπουμε πώς, χώρες του τρίτου κόσμου με μεγάλη έξαρση της πανδημίας όπως η Ινδία, έχουν αφεθεί στη μοίρα τους και θρηνούν εκατοντάδες χιλιάδες θύματα.

Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τις διαπιστώσεις του ανωτέρω διαλόγου, οι μαθητές να αναζητήσετε στο Διαδίκτυο στις ομάδες σας, δεδομένα: για τον τρόπο προμήθειας και τα κριτήρια διανομής των εμβολίων στα κράτη της Ε.Ε. ή για την εξέλιξη της πανδημίας στις χώρες του 3ου κόσμου π.χ. στην Ινδία. Τέλος, να ανακοινώσετε τα αποτελέσματά σας στην τάξη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Καλλιεργήσουν δεξιότητες: Μάθησης 21ου αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία)/ Κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές Δεξιότητες)/ Δεξιότητες του νου (Μελέτη περιπτώσεων και Επίλυση προβλημάτων). • Αναπτύξουν στάσεις που είναι σημαντικές σε έναν δημοκρατικό πολιτισμό* όπως οι ακόλουθες: <u>Δεκτικότητα στην πολιτισμική ετερότητα</u> και σε άλλες πεποιθήσεις και πρακτικές* /<u>Σεβασμό της διαφορετικότητας</u> με την έννοια της <u>ανεκτικότητας</u>, τη στάση που απαιτείται για δημοκρατικό πολιτισμό* / <u>Ανεκτικότητα στην αμφισημία*</u> που είναι μια στάση προς αντικείμενα & καταστάσεις που θεωρούνται αβέβαιες και υποκείμενες σε πολλαπλές αντικρουόμενες ερμηνείες. Οι άνθρωποι με μεγάλη ανεκτικότητα στην αμφισημία παραδέχονται ότι οι απόψεις άλλων μπορεί να είναι εξίσου επαρκείς με τις δικές τους και χειρίζονται την αμφισημία εποικοδομητικά*. • Κατανοήσουν ότι συχνά οι άνθρωποι ακόμη και στην ίδια κοινότητα, όπως είναι μια σχολική τάξη, μπορεί να προέρχονται από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο κι αυτό έχει ως συνέπεια, διαφορετικές συνήθειες και πρακτικές καθημερινής ζωής. Αυτό δεν πρέπει να τους εμποδίζει να συμβιώνουν αρμονικά και π.χ. να γίνουν φίλοι κ.α. 	<p>Παιδιά διαφορετικών εθνικοτήτων και οι αντίρροπες συνήθειές τους</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων, κατανέμουν ρόλους σε κάθε ομάδα: π.χ. 1 συντονιστή συζήτησης, 1 γραμματέα να καταγράφει απόψεις, 1 εκπρόσωπο να παρουσιάσει το πολυτροπικό κείμενο-αφίσα με τη σύνθεση απόψεων της ομάδας. • Δίνουμε σε κάθε ομάδα το ίδιο φύλλο εργασίας - Κατάσταση προβληματισμού (βλ. Φύλλο εργασίας 5, ακολούθως). • Οι μαθητές διαβάζουν σιωπηρά τους 2 διαλόγους και μετά αναθέτει ο εκπ/κός (σε 2+2 μαθητές κάθε ομάδας) να διαβάσουν δραματοποιώντας το διάλογο εξηγώντας νοηματικά ο εκπ/κός όπου χρειάζεται. • Οι μαθητές αντιπαραβάλλουν νοηματικά, συγκρίνουν τις αντικρουόμενες απόψεις συνθέτοντας δικά τους συμπεράσματα. • Σκέφτονται κριτικά, διαλέγονται στην ομάδα τους και επιχειρηματολογούν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Είτε τάσσονται υπέρ της μιας άποψης είτε υπέρ της άλλης, ο εκπ/κός δεν παίρνει θέση, αλλά περιφέρεται συντονίζοντας το έργο των ομάδων. Υποδεικνύει όμως ότι δεν είναι απαραίτητη η ταύτιση με κάποια άποψη, αφού μπορεί όλες οι απόψεις να είναι σωστές, από διαφορετικές οπτικές γωνίες και υπάρχει και ο 3^{ος} πιο ουδέτερος

<ul style="list-style-type: none"> • Συνειδητοποιήσουν ότι σε μια κατάσταση αμφισημίας-συχνά πολύπλοκη-δεν υπάρχει μία αντικειμενική αλήθεια και ένα «δίκιο», αλλά πολλές οπτικές γωνίες και όλοι έχουν δίκιο. Δεν είναι οι απαντήσεις πάντα άσπρο - μαύρο, αλλά πολλές αποχρώσεις του γκρι. • Μάθουν να σέβονται τον διαφορετικό άλλο και τις (εντός νομιμότητας) πεποιθήσεις, συνήθειες και πρακτικές του, όπως θέλουν οι άλλοι να σέβονται τις δικές τους, σε πλαίσιο αλληλοκατανόησης... <p><i>* (Βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία) Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – (σ.43-48)</i></p>		<p>δρόμος της ανεκτικότητας</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές συνεργάζονται και συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας σε ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί Α3. • Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα, εξηγώντας... • Δραστηριότητα επέκτασης: Οι μαθητές αναζητούν τη λαϊκή παράδοση: «Όλοι είχαν δίκιο» και συγκρίνουν τα κοινά στην αμφισημία των καταστάσεων.
---	--	---

**Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικό Φύλλο εργασίας 5 – Περιγραφή
εργαστηρίου & δράσεων**

(Ιταλοί μαθητές, μέσα από ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus, φιλοξένησαν Άγγλους μαθητές και στο φαγητό τους σερβιρίστηκαν ψάρια).

Άγγλοι μαθητές (με δυσαρέσκεια): Θα έπρεπε να μεριμνήσουν ώστε να μας σερβιριστούν τα ψάρια χωρίς το κεφάλι και την ουρά, αφού γνωρίζουν ότι δεν τρώμε τα ψάρια ολόκληρα, όπως μας τα σέρβιραν.

Ιταλοί μαθητές: Αφού ήρθαν στη χώρα μας ως φιλοξενούμενοι, πρέπει να κάνουν ό,τι κάνουμε εμείς και να προσαρμοστούν στις δικές μας συνήθειες...

(Μέσα από ευρωπαϊκό πρόγραμμα Erasmus, Γάλλοι μαθητές φιλοξένησαν Έλληνες μαθητές και το αντίστροφο).

Γαλλίδες μητέρες (που φιλοξένησαν Έλληνες μαθητές) **στο τηλέφωνο:** Αυτά τα Ελληνόπουλα δεν έχουν καθόλου γνώσεις αγωγής υγείας ούτε καλούς τρόπους. Πηγαίνουν τουαλέτα και πετούν το χρησιμοποιημένο χαρτί υγείας στο καλάθι, αντί μες στη λεκάνη, με αποτέλεσμα να λερώνουν τον τόπο.

Ελληνίδες μητέρες (που φιλοξένησαν Γάλλους μαθητές) **στο τηλέφωνο:** Αυτά τα Γαλλάκια δεν έχουν καθόλου καλούς τρόπους. Πηγαίνουν τουαλέτα και πετούν το χρησιμοποιημένο χαρτί υγείας μες στη λεκάνη, αντί στο καλάθι, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουμε να βουλώσει η αποχέτευση.

Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τις διαπιστώσεις των 2 ανωτέρω διαλόγων, οι μαθητές με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού σας να αναζητήσετε στις ομάδες σας, στο παλαιό βιβλίο της Γλώσσας για τη Γ' Δημοτικού, β' τεύχος μαθητή, τη λαϊκή παράδοση: «Όλοι είχαν δίκιο». Να την διαβάσετε, αναλύσετε νοηματικά και να συγκρίνετε τα κοινά στην αμφισημία των καταστάσεων με τους δικούς μας διαλόγους. Τέλος να ανακοινώσετε τα συμπεράσματά σας στην τάξη.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβαθύνουν στις θεματικές: Ανθρώπινα δικαιώματα & αξιοπρέπεια, κοινωνική ευαισθησία & ευθύνη, αλληλοσεβασμός, δημοκρατία, δημοκρατική παιδεία. • Καλλιεργήσουν δεξιότητες: Μάθησης 21ου αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία)/ Κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές, Πολιτειότητα, Υπευθυνότητα)/ Δεξιότητες νου (Μελέτη περιπτώσεων, λύση πρ/των). • Αναπτύξουν τη «δημοκρατική ικανότητα»: δυνατότητα κινητοποίησης (δεξιοτήτων, αξιών, στάσεων, γνώσεων, κατανόησης).* • Αναγνωρίσουν τη σπουδαιότητα της ενεργού διεκδίκησης και προάσπισης των δικαιωμάτων τους μέσω θεσμών. • Μάθουν - συμπληρωματικά ως προς το προηγούμενο Εργ/ριο 5, όπου έμαθαν να σέβονται τον διαφορετικό άλλον και τις (εντός νομιμότητας) πρακτικές του και ότι μπορεί αυτές να προέρχονται από διαφορε- τικό πολιτισμικό υπόβαθρο - ότι όταν αυτές οι πρακτικές παραβιάζουν τα δικαιώματα άλλων ανθρώπων και είναι εκτός συνταγμα- τικής νομιμότητας, πρέπει οπωσδήποτε να καταγγέλλονται, είτε από τα θύματα είτε από άλλους, με σκοπό την εξάλειψή τους. • Συνειδητοποιήσουν ότι σε μια δημοκρατική κοινωνία, η ελευθερία του ενός πολίτη σταματά, όταν αρχίζει να λειτουργεί εις βάρος της ελευθερίας άλλων πολιτών. • Αποκτήσουν ως στάση ζωής, να μην 	<p>Μια μετανάστρια στον ψυχολόγο...</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων, κατανέμουν ρόλους σε κάθε ομάδα: π.χ. 1 συντονιστή συζήτησης, 1 γραμματέα να καταγράφει απόψεις, 1 εκπρόσωπο να παρουσιάσει το πολυτροπικό κείμενο-αφίσα με τη σύνθεση των απόψεων της ομάδας. • Δίνουμε σε κάθε ομάδα το ίδιο φύλλο εργασίας - Κατάσταση προβληματισμού (βλ. Φύλλο εργασίας 6, ακολούθως). • Οι μαθητές διαβάζουν σιωπηρά τον διάλογο και μετά αναθέτει ο εκπ/κός σε 2 μαθητές κάθε ομάδας να διαβάσουν δραματοποιώντας το διάλογο εξηγώντας νοηματικά ο εκπ/κός όπου χρειάζεται. • Οι μαθητές αντιπαραβάλλουν νοηματικά, συγκρίνουν τις αντικρουόμενες απόψεις συνθέτοντας δικά τους συμπεράσματα. • Σκέφτονται κριτικά, διαλέγονται στην ομάδα τους και επιχειρηματολογούν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Είτε τάσσονται υπέρ της άποψης της μετανάστριας είτε υπέρ αυτής του ψυχολόγου, ο εκπ/κός δεν παίρνει θέση, περιφέρεται συντονίζοντας το έργο των ομάδων. Δηλώνει όμως ότι ακόμη κι αν κάποιες πρακτικές προέρχονται από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο, όταν αυτές οι πρακτικές παραβιάζουν τα δικαιώματα άλλων ανθρώπων και τη συνταγματική νομιμότητα, πρέπει να καταγγέλλονται. • Οι μαθητές συνεργάζονται και

<p>επιτρέπουν σε κανέναν να εκδηλώνει κακοποιητικές συμπεριφορές εις βάρος τους ή εις βάρος άλλων ανθρώπων ή ζώων κι όταν το αντιλαμβάνονται άμεσα να το καταγγέλλουν.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Πληροφορηθούν για την ύπαρξη θεσμών υποστηρικτικών σε επίπεδο εθνικό ή τοπικό και τις διαδικασίες πρόσβασης (διαζώσης, τηλεφωνικά, γραμμές υποστήριξης κλπ). <p><i>* (Βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία) Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – Τόμος 1,2,3</i></p>		<p>συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας σε ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί Α3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένας εκπρόσωπος κάθε ομάδας παρουσιάζει στις άλλες, το παραγόμενο: αφίσα- πολυτροπικό κείμενο, εξηγώντας... • Δραστηριότητα επέκτασης: Οι μαθητές αναζητούν στο διαδίκτυο πληροφορίες για τους υποστηρικτικούς θεσμούς σε θέματα κακοποίησης, προσκαλούν ειδικό
--	--	---

Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικό Φύλλο εργασίας 6 - Περιγραφή
εργαστηρίου & δράσεων

Έλληνας Ψυχολόγος: Πείτε μου σας παρακαλώ, εκτός από τις δύσκολες κοινωνικο-οικονομικές συνθήκες που βιώνετε, υπάρχει κάτι άλλο που σας απασχολεί;

Μετανάστρια: Ο άντρας μου σχεδόν καθημερινά, με δέρνει και κακοποιεί και τα παιδιά...

Έλληνας Ψυχολόγος: Γιατί δεν τον καταγγέλλετε στην αστυνομία;

Μετανάστρια: Δεν μπορώ να το κάνω αυτό. Οι κανόνες και τα έθιμα ακόμη και της οικογένειας όπου μεγάλωσα, απαιτούν να υπακούω τον άντρα μου και να μην τον εκθέτω. Αν τον καταγγείλω και οι γονείς μου, αλλά και ολόκληρη η τοπική κοινότητα όπου ζω, θα στραφούν εναντίον μου...

Έλληνας Ψυχολόγος: Ακούστε κυρία μου. Εδώ που ήρθατε, πρέπει όλοι πάνω απ' όλα να υπακούτε στους νόμους της χώρας που σας φιλοξενεί. Ακόμη και Ελληνίδα να ήσασταν, τα ήθη κι έθιμα της οικογένειάς σας ή της τοπικής κοινωνίας όπου ζείτε, δεν μπορούν να είναι πάνω από το Σύνταγμα και τους νόμους του κράτους. Ο ξυλοδαρμός συζύγων ή η κακοποίηση παιδιών είναι πράξη παράνομη, χωρίς καμία εξαίρεση.

Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τις διαπιστώσεις του ανωτέρω διαλόγου, οι μαθητές να αναζητήσετε στο Διαδίκτυο στις ομάδες σας, πληροφορίες για τους υποστηρικτικούς θεσμούς για θέματα κακοποίησης, σε επίπεδο εθνικό ή τοπικό (δήμου) και τις διαδικασίες πρόσβασης - λήψης βοήθειας (δια ζώσης, τηλεφωνικά, γραμμές υποστήριξης κλπ). Τέλος να ανακοινώσετε τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματά σας στην τάξη. Σε δεύτερη φάση μπορείτε, με τη βοήθεια του εκπαιδευτικού σας, να προσκαλέσετε στην τάξη έναν ειδικό (ψυχολόγο, κοινωνικό-ή λειτούργό, εισαγγελέα ανηλίκων κ.α.) ώστε να εμβραθύνετε περισσότερο...

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα	Εργαστήριο/ τίτλος	Δραστηριότητες – (ενδεικτικές)
<p>Οι μαθητές να:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Εμβαθύνουν στις θεματικές: συνεργασία / Ανθρώπινα δικαιώματα & αξιοπρέπεια, αλληλοσεβασμός, δημοκρατική παιδεία. • Καλλιεργήσουν δεξιότητες: Μάθησης 21ου αιώνα(4cs) (Κριτική σκέψη, Επικοινωνία, Συνεργασία)/ Κοινωνικής ζωής (Κοινωνικές, Πολιτειότητα)/ Δεξιότητες του νου (Μελέτη περιπτώσεων, λύση προβλημάτων). • Αναπτύξουν τη «δημοκρατική ικανότητα»: δυνατότητα κινητοποίησης (δεξιοτήτων, αξιών, στάσεων, γνώσεων, κατανόησης)* • Αναπτύξουν στάσεις που είναι σημαντικές σε έναν δημοκρατικό πολιτισμό* όπως οι ακόλουθες: Δεκτικότητα στην πολιτισμική ετερότητα και σε άλλες πεποιθήσεις και πρακτικές* /Σεβασμό της διαφορετικότητας με την έννοια της ανεκτικότητας, τη στάση που απαιτείται για δημοκρατικό πολιτισμό* • Μάθουν να σέβονται τον διαφορετικό άλλο και τις πεποιθήσεις, συνήθειες & πρακτικές του, όπως θέλουν οι άλλοι να σέβονται τις δικές τους, σε πλαίσιο αλληλοκατανόησης... • Αποκτήσουν ενσυναίσθηση σε σχέση με συμμαθητές τους από διαφορετικό πλαίσιο πολιτισμικό που συνυπάρχουν στην Ελλάδα • Καταδικάσουν την ξενοφοβία, το ρατσισμό και να αποκτήσουν ανεκτικότητα, αποδοχή και κατανόηση του διαφορετικού. • Αποκτήσουν γνώση - κριτική κατανόηση 	<p>Μαντίλα ή όχι...</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι μαθητές μοιράζονται σε 4-5 μικτές ομάδες 4-5 ατόμων, κατανέμουν ρόλους σε κάθε ομάδα: π.χ. 1 συντονιστή συζήτησης, 1 γραμματέα να καταγράφει απόψεις, 1 εκπρόσωπο να παρουσιάσει το πολυτροπικό κείμενο-αφίσα με τη σύνθεση των απόψεων της ομάδας. • Δίνουμε σε κάθε ομάδα το ίδιο φύλλο εργασίας - Κατάσταση προβληματισμού (βλ. Φύλλο εργασίας 7, ακολούθως) • Οι μαθητές διαβάζουν σιωπηρά τον διάλογο και μετά αναθέτει ο εκπ/κός σε 3 μαθητές κάθε ομάδας να διαβάσουν δραματοποιώντας το διάλογο εξηγώντας νοηματικά ο εκπ/κός όπου χρειάζεται. • Οι μαθητές αντιπαραβάλλουν νοηματικά, συγκρίνουν τις αντικρουόμενες απόψεις συνθέτοντας δικά τους συμπεράσματα. • Σκέφτονται κριτικά, διαλέγονται στην ομάδα τους και επιχειρηματολογούν για να υποστηρίξουν την άποψή τους. Είτε τάσσονται υπέρ της απαγόρευσης της μαντίλας είτε κατά ο εκπ/κός δεν παίρνει θέση, περιφέρεται συντονίζοντας το έργο • Ο εκπ/κός για να βοηθήσει το έργο τους προβάλλει μέσω προτζέκτορα στην τάξη, την Οικουμενική διακήρυξη για τα ανθρώπινα δικαιώματα εν συντομία (Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης ΟΗΕ - UNRIC). • Οι μαθητές συνεργάζονται και

<p>της διακήρυξης Ανθρωπίνων δικαιωμάτων.*</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προβληματίζονται για το δικαίωμα στην ελεύθερη έκφραση των πολιτών. • Προβληματίζονται για το άρθρο 18 της οικουμενικής διακήρυξης: το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας που περιλαμβάνει την ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του • Εμβαθύνουν στο άρθρο 26 της οικουμενικής διακήρυξης των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων: Όλοι έχουν δικαίωμα στην εκπαίδευση. <p><i>* (βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία) Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – Τόμος 1,2,3</i></p>		<p>συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας σε ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί Α3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα, εξηγώντας... • Δραστηριότητα επέκτασης: Οι μαθητές αναζητούν στο διαδίκτυο πληροφορίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα 30 άρθρα της οικουμενικής διακήρυξης. Κάνουν χάρτη ανθρωπίνων δικαιωμάτων
---	--	--

Υποδειγματικό Υλικό - Δειγματικό Φύλλο εργασίας 7 - Περιγραφή εργαστηρίου & δράσεων

Γιάννης: Διάβασα ότι στη Γαλλία και άλλες χώρες, λήφθηκαν μέτρα που θα απαγορεύουν σε μαθήτριες να φορούν την ισλαμική μαντίλα.

Μαρία: Τότε να απαγορευθεί εξίσου σε άλλες μαθήτριες το να φορούν σταυρό...

Αϊσέ: Μια γενική απαγόρευση της μαντίλας θα αδικούσε και εκείνα τα κορίτσια που οικειοθελώς αποφάσισαν να φορούν τη μαντίλα ως σύμβολο της θρησκείας τους.

Γιάννης: Εγώ είμαι υπέρ της απαγόρευσης της μαντίλας στα σχολεία. Το ζήτημα δεν είναι θρησκευτικό, αλλά κοινωνικό, δεδομένου ότι αφορά θέματα της ισότητας των φύλων.

Μαρία: Εγώ πιστεύω ότι εφόσον το σύνταγμα υπερασπίζεται το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση και ελεύθερη έκφραση των πολιτών, μια τέτοια απαγόρευση, σε πολλές χώρες όπως η Ελλάδα, θα ήταν αντισυνταγματική.

Αϊσέ: Εξάλλου σύμφωνα με το άρθρο 26 της οικουμενικής διακήρυξης των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθένας έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Μια μαθήτρια λοιπόν που θα συνεχίσει να φορά την ισλαμική μαντίλα παρά την απαγόρευση, πώς μπορούμε να την αποκλείσουμε από την εκπαίδευση;

Δραστηριότητα επέκτασης: Με αφορμή τις διαπιστώσεις του ανωτέρω διαλόγου, οι μαθητές να αναζητήσετε στο Διαδίκτυο στις ομάδες σας, πληροφορίες για τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσα από τα 30 άρθρα της Οικουμενικής διακήρυξης του ανθρώπου. Επίσης να εμβαθύνετε στο άρθρο 26 της οικουμενικής διακήρυξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για την παιδεία. Τέλος να ανακοινώσετε τα αποτελέσματα της αναζήτησής σας στην τάξη, φτιάχνοντας όλοι μαζί, έναν εννοιολογικό χάρτη των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε χαρτόνι στον πίνακα. Καθεμία από τις 5 ομάδες θα παρουσιάσει 6 Ανθρώπινα δικαιώματα.

Εκπαιδευτικό Υλικό/ Συνδέσεις/

- Α.Π.Σ.-Σχολικό εγχειρίδιο: Κοινωνικής και πολιτικής αγωγής Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού & Γ΄ Γυμνασίου
- Α.Π.Σ.-Σχολικό εγχειρίδιο Αρχαίων Ελληνικών Β΄ Γυμνασίου (που περιλαμβάνει τη μετάφραση των βιβλίων ΣΤ΄ και Ζ΄ της Ιστορίας του Θουκυδίδη) (Εργ/ριο 1)
- Α.Π.Σ.-Σχολικό εγχειρίδιο Γλώσσας ΣΤ΄ Δημοτικού
- Παλιό Σχολικό εγχειρίδιο Γλώσσας Γ' Δημοτικού, β΄ τεύχος μαθητή (Εργ/ριο 5)
- Α.Π.Σ.-Σχολικό εγχειρίδιο Ελληνικής Γλώσσας (Γυμνασίου)
- Α.Π.Σ.-Θεατρικής Αγωγής (Δημοτικού Σχολείου και Γυμνασίου)
- Πλαίσιο Αναφοράς Ικανοτήτων για Δημοκρατικό Πολιτισμό – Τόμος 1,2,3, Εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης (2018) (Βλ. Σημειώσεις: Βιβλιογραφία)

Φορείς και άλλες συνεργασίες που θα εμπλουτίσουν το πρόγραμμά μας

- Ιστοσελίδα του υπουργείου Εσωτερικών – ΥΠΕΣ <https://www.ypes.gr>
- ΑΠΕ – ΜΠΕ: ημερήσιος τύπος <https://www.amna.gr/>
- Η δικτυακή πύλη της Ευρωπαϊκής Αντιπροσωπείας στην Ελλάδα. http://ec.europa.eu/ellada/index_el.htm
- Δίκτυο εκπαιδευτικών Teachers4Europe(T4E) & Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ KA3 «Teachers4Europe: setting an Agora for Democratic Culture» (2018-2021) <https://www.teachers4europe.eu/el/>
- Η δικτυακή πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης http://europa.eu/index_el.htm
- Εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης <http://book.coe.int>
- Τοπικός Δήμος σχετικά με Δημοτικές Εκλογές
- Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ (UNRIC) <https://unric.org/el/>
- Νεολαία υπέρ των ανθρωπίνων δικαιωμάτων <http://gr.youthforhumanrights.org/>
- Ευρωπαϊκό δικαστήριο ανθρωπίνων δικαιωμάτων <https://www.echr.coe.int/>

Αξιολόγηση Εργαστηρίων - Συνολική αποτίμηση & αναστοχασμός πάνω στην υλοποίηση - Εκδηλώσεις διάχυσης

Στόχος της αξιολόγησης είναι η βελτίωση της διαδικασίας σε επόμενα εργαστήρια κι η καταγραφή της ατομικής & κοινωνικής ανάπτυξης του/της κάθε μαθητή/τριας, δηλαδή πόσο και πώς επηρεάστηκε, μετακινήθηκε, ευαισθητοποιήθηκε μέσα από την εκπαιδευτική διαδικασία των συγκεκριμένων Εργαστηρίων.

- Τα Προσδοκώμενα μαθ. αποτελέσματα επετεύχθησαν σε ικανοποιητικό βαθμό;
- Οι μαθητές ανταποκρίθηκαν στις Δραστηριότητες σε ικανοποιητικό βαθμό;
- Στις ομάδες, οι μαθητές καλλιέργησαν τις δεξιότητες της ακρόασης και της παρατήρησης; άκουγαν προσεκτικά τους άλλους και τις διαφορετικές απόψεις τους; συμμετείχαν με ενθουσιασμό στο κοινό έργο; συμμετείχαν ισότιμα; συνεργάζονταν & αλληλοσυμπληρώνονταν επαρκώς; έκαναν κατανομή ρόλων;
- Σχετικά με τη γνώση και την κριτική κατανόηση της πολιτειότητας: Μπορούν οι μαθητές να εξηγήσουν τη σημασία βασικών πολιτικών εννοιών, όπως

- δημοκρατία, ιδιότητα του πολίτη, δικαιώματα και υποχρεώσεις;
- Να αναφέρετε ένα στοιχείο που σας άρεσε και ένα που δεν σας άρεσε σε αυτό το Πρόγραμμα.
  - Μέσα από τη συνολική αποτίμηση & τον αναστοχασμό πάνω στην υλοποίηση των εργαστηρίων, καταγράψτε ποιοι προβληματισμοί όντως δημιουργήθηκαν στους μαθητές, σχετικά με τα φαινόμενα που παρουσιάζονται στις καταστάσεις προβληματισμού.
  - Οι προβληματισμοί αυτοί και το παράθεμα π.χ. (Εργ/ριο 1) από τον «Επιτάφιο» του Θουκυδίδη, ευαισθητοποίησαν την Πολιτειακή συνείδηση των μαθητών; ενίσχυσαν το ενδιαφέρον και τη μέριμνα για τις υποθέσεις της κοινότητας; ανέπτυξαν το αίσθημα καθήκοντος, την προθυμία για ενεργό συμβολή και συμμετοχή στο κοινό καλό και την προθυμία για διάλογο;
  - Οι προβληματισμοί βοήθησαν τους μαθητές να αναπτύξουν ενσυναίσθηση, να καταδικάσουν την ξενοφοβία, το ρατσισμό και να αποκτήσουν ανεκτικότητα, αποδοχή, κατανόηση του διαφορετικού;
  - Βοηθήθηκαν οι μαθητές να κατανοήσουν ότι σε μια κατάσταση αμφισημίας δεν υπάρχει μία αντικειμενική αλήθεια και ένα «δίκιο», αλλά πολλές οπτικές γωνίες κι οι απαντήσεις δεν είναι πάντα άσπρο - μαύρο, αλλά πολλές αποχρώσεις γκρι.
  - Στο ανωτέρω πλαίσιο πλουραλισμού κι αλληλοκατανόησης, έμαθαν να σέβονται τον διαφορετικό άλλον και τις (νόμιμες) πεποιθήσεις και πρακτικές του;
  - Κατάλαβαν τη σπουδαιότητα προάσπισης των δικαιωμάτων τους μέσω θεσμών;
  - Συνειδητοποίησαν ότι σε μια δημοκρατική κοινωνία, η ελευθερία του ενός πολίτη σταματά, όταν αρχίζει να λειτουργεί εις βάρος της ελευθερίας του άλλου;
  - Βοηθήθηκαν να αποκτήσουν ως στάση ζωής, να μην επιτρέπουν σε κανέναν να εκδηλώνει κακοποιητικές συμπεριφορές εις βάρος τους ή εις βάρος άλλων ανθρώπων ή ζώων κι όταν το αντιλαμβάνονται, αμέσως να το καταγγέλλουν;
  - Εκδηλώσεις διάχυσης: (Εργαστήριο 1). Επ' ευκαιρία της Διεθνούς Ημέρας Δημοκρατίας που κάθε χρόνο εορτάζεται στις 15 Σεπτεμβρίου και στα σχολεία μας, αφού το Εργαστήριο υλοποιηθεί, μπορεί η τάξη να οργανώσει μια μικρή, σχετική γιορτή, στην οποία θα προσκληθούν γονείς των μαθητών, συμμαθητές των άλλων τμημάτων, εκπαιδευτικοί, ίσως και οι δημοτικές αρχές. Τα παιδιά και ο εκπαιδευτικός θα εξηγήσουν εισαγωγικά τις δράσεις του εργαστηρίου και κάθε ομάδα μαθητών θα παρουσιάσει την αφίσα - πολυτροπικό κείμενο που έφτιαξε, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει λέξεις, εικόνες, διαγράμματα, σύμβολα. Στο τέλος μπορεί να δοθεί το έναυσμα για έναν ανοιχτό διάλογο, στο ακροατήριο. Το ίδιο μπορεί να γίνει (Εργαστήρια 3, 4, 6, 7) επ' ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας για τα Δικαιώματα του Παιδιού ή την Παγκόσμια Ημέρα κατά του Ρατσισμού κ.ά.
  - Εκδηλώσεις διάχυσης: (Εργαστήρια 2, 3, 4, 6). Οι μαθητές μπορούν να γράψουν ομαδικά ένα άρθρο με τίτλο: «Κορωνοϊός και πολιτικά συστήματα» (για το

Εργ/ριο 2) ή «Σύστημα Υγείας» (για το Εργ/ριο 3) ή «Ζητούμενο η παγκόσμια αλληλεγγύη στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού» (για το Εργ/ριο 4) ή «ενδοοικογενειακή βία και κακοποίηση» (για το Εργ/ριο 6) και να το αναρτήσουν στην εφημερίδα ή στην ιστοσελίδα του σχολείου. Μπορούν επίσης με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών να οργανώσουν ένα πάνελ με ειδικούς σχετικά με το θέμα - μια σχολική εκδήλωση, στην οποία θα προσκληθούν γονείς, συμμαθητές άλλων τμημάτων, εκπαιδευτικοί και να δοθεί το έναυσμα για έναν ανοιχτό διάλογο των ειδικών με το ακροατήριο. Π.χ. (για το Εργ/ριο 6) να προσκαλέσουν στο σχολείο, έναν ειδικό (ψυχολόγο, κοινωνικό-ή λειτουργό, εισαγγελέα ανηλίκων κ.α.) ώστε να εμβαθύνουν περισσότερο στην ανάλυση του φαινομένου, την ύπαρξη υποστηρικτικών θεσμών για θέματα κακοποίησης, σε επίπεδο εθνικό ή τοπικό (δήμου) και τις διαδικασίες πρόσβασης - λήψης βοήθειας (δια ζώσης, τηλεφωνικά, γραμμές υποστήριξης κλπ).

- **Εκδηλώσεις διάχυσης:** (Εργαστήριο 7). Επ' ευκαιρία της Παγκόσμιας Ημέρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 10 Δεκεμβρίου, αφού το Εργαστήριο υλοποιηθεί, μπορεί η τάξη να οργανώσει μιας μικρή, σχετική γιορτή, όπου θα προσκληθούν γονείς των μαθητών, συμμαθητές των άλλων τμημάτων, εκπαιδευτικοί, ίσως και δημοτικές αρχές. Τα παιδιά θα παρουσιάσουν τον εννοιολογικό χάρτη των Ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έφτιαξαν όλοι μαζί, σε χαρτόνι στον πίνακα. Μπορούν να προσκαλέσουν κι έναν ειδικό π.χ. από το Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ στην Ελλάδα. Τέλος θα δοθεί το έναυσμα για ανοιχτό διάλογο στο κοινό.

Σημειώσεις:

Βιβλιογραφία

Cadre de référence des compétences pour une culture de la démocratie – Volume 1, 2, 3, Εκδόσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης (2018) Strasbourg Cedex, <http://book.coe.int>

Dalongeville, A. & Huber M. (2000). (Se) former par les situations-problèmes. Des déstabilisations constructives. Chronique sociale. Lyon.

Jonnaert, P. & Vander Borght, C. (1999). Créer des conditions d' apprentissage. Un cadre de référence socioconstructiviste pour une formation didactique des enseignants, De Boeck Université, coll. Perspectives en éducation, Bruxelles.

Meirieu, P. (1987). Guide méthodologique pour l'élaboration d'une situation-problème, in Apprendre... oui, mais comment, pp. 165-180, ESF, Paris.

Perrenoud, P. (1997). Construire des compétences dès l'école, ESF, coll. Pratiques et enjeux pédagogiques, Paris.

Roegiers, X. (2000). Une pédagogie de l'intégration, Extrême-droite, De Boeck.

Brill's companion to Thucydides (2011), Επιμέλεια Ρεγκάκος Αντώνης, Τσαγγαλης Χρήστος, Εκδότης university studio press

(<https://www.protothema.gr/euroekloges-2019/article/892794/euroekloges-2019->

i-apohi-o-megaluteros-adipalos-ton-kommaton/)

(<https://www.tanea.gr/2019/05/27/greece/sto-43-i-apoxi-stis-eyroekloges/>) 27

Μαΐου 2019 | 03:38

Alain Franchon, "Le Monde", « Le Covid-19 teste les régimes politiques » Publié le 12 mars 2020 (https://www.lemonde.fr/idees/article/2020/03/12/le-covid-19-teste-les-regimes-politiques_6032704_3232.html)

- Περιφερειακό Κέντρο Πληροφόρησης του ΟΗΕ (UNRIC) <https://unric.org/el/>
- The Office of the High Commissioner for Human Rights (UN Human Rights)
Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
<https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Language.aspx?LangID=grk>
- Δίκτυο εκπαιδευτικών Teachers4Europe (T4E) & Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα Erasmus+ KA3 «Teachers4Europe: setting an Agora for Democratic Culture» (2018-2021)
<https://www.teachers4europe.eu/el/>

Ενδεικτικές δραστηριότητες για την περιγραφική αξιολόγηση

Δραστηριότητες περιγραφικής αξιολόγησης. Συνεχής-διαμορφωτική αξιολόγηση.

Παρατήρηση από τον εκπαιδευτικό των ομάδων των μαθητών, της δράσης τους, των διαλόγων τους και της καταγραφής των απόψεων, καθώς και της παρουσίας των παραγόμενων αφισών της κάθε ομάδας.

Παρατήρηση της συμμετοχής κάθε μαθητή μες στη συλλογικότητα της ομάδας του.

Καταγραφή αυτών των παρατηρήσεων σε ρούμπρικα περιγραφικής αξιολόγησης, ανάλογης με αυτήν που παραθέτουμε ακολούθως για την αυτο-αξιολόγηση .

Π.χ. Βασικοί περιγραφικοί δείκτες για τις δεξιότητες της ακρόασης και παρατήρησης

1.Βασικό επίπεδο επάρκειας: Ο μαθητής ακούει προσεκτικά τους άλλους / Ακούει προσεκτικά τις διαφορετικές απόψεις.

2.Μέσο επίπεδο επάρκειας: Ακούει αποτελεσματικά ώστε να αποκρυπτογραφεί τα νοήματα και τις προθέσεις του άλλου/ Παρακολουθεί τις χειρονομίες των ομιλητών και τη γλώσσα του σώματος για να διαπιστώσει το νόημα των λόγων τους.

3. Προχωρημένο επίπεδο επάρκειας: Δίνει προσοχή σε όσα οι άλλοι υπονοούν αλλά δεν λένε / Παρατηρεί τους διαφορετικούς τρόπους που άτομα με άλλους δεσμούς πολιτισμικούς αντιδρούν στην ίδια κατάσταση.

Π.χ. Βασικοί περιγραφικοί δείκτες γνώσης & κριτικής κατανόησης της πολιτειότητας:

1.Βασικό επίπεδο επάρκειας: Μπορεί να εξηγήσει τη σημασία βασικών πολιτικών εννοιών, όπως δημοκρατία, ελευθερία, ιδιότητα πολίτη, δικαιώματα & υποχρεώσεις

2.Προχωρημένο επίπεδο επάρκειας: Μπορεί να περιγράψει τους διάφορους τρόπους με τους οποίους οι πολίτες μπορούν να επηρεάσουν την πολιτική.

Π.χ. Βασικοί περιγραφικοί δείκτες για τις στάσεις που είναι σημαντικές σε έναν δημοκρατικό πολιτισμό όπως: Δεκτικότητα στην πολιτισμική ετερότητα και σε άλλες πεποιθήσεις-πρακτικές/Σεβασμό της διαφορετικότητας με την έννοια ανεκτικότητας

1.Βασικό επίπεδο επάρκειας: Μπορεί να εξηγήσει με παραδείγματα, πώς γίνεται πράξη στη σχολική ζωή: η δεκτικότητα στην πολιτισμική ετερότητα και σε άλλες πεποιθήσεις-πρακτικές και ο σεβασμός της διαφορετικότητας, η ανεκτικότητα.

2.Προχωρημένο επίπεδο επάρκειας: Μπορεί να περιγράψει τους διάφορους τρόπους με τους οποίους οι πολίτες και ειδικά οι μαθητές, μπορούν να ωφεληθούν μέσα από την όσμωση της πολιτισμικής ετερότητας π.χ. της σχολικής τάξης και την αλληλεπίδραση σε ένα διαπολιτισμικό μοντέλο «ανοικτού» σχολείου.

Π.χ. Βασικοί περιγραφικοί δείκτες για τα ανθρώπινα δικαιώματα: Ο μαθητής να μπορεί να αναφέρει με δικά του λόγια 5 (Βασικό επίπεδο), 10 (Μέσο), 15 (Προχωρημένο) από τα 30 ανθρώπινα δικαιώματα της Οικουμενικής Διακήρυξης του ανθρώπου.

Φύλλα περιγραφικής αυτο-αξιολόγησης

Περιγραφική αυτο-αξιολόγηση από τον κάθε μαθητή, σε κατάλληλη αντίστοιχη ρούμπρικα, ώστε μέσω της αυτο-αξιολόγησης να οδηγηθεί σε ενίσχυση της αυτογνωσίας του και σε καλλιέργεια των μεταγνωστικών δεξιοτήτων του.

Ρούμπρικα αυτο-αξιολόγησης: Βάλε **X** όπου ταιριάζει

Κριτήρια	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ
Έχω καλές σχέσεις με τους συμμαθητές-συμμαθήτριές μου στην ομάδα.				
Συμβάλλω στην ομαδική εργασία στο βαθμό που μου αναλογεί.				
Ενθαρρύνω συχνά την ομάδα να ολοκληρώσουμε το έργο που αναλάβαμε.				
Συμμετέχω με ενθουσιασμό και ισότιμα στο κοινό έργο.				
Στο διάλογο συμμετέχω ενεργά επιχειρηματολογώντας.				
Ακούω προσεκτικά τους άλλους και σέβομαι τις διαφορετικές απόψεις τους.				
Μπορώ να εξηγήσω τη σημασία των εννοιών: συμμετοχή στα κοινά, ιδιότητα του πολίτη, δημοκρατία, αποχή σε εκλογές, δικαιώματα & υποχρεώσεις				
Κατανοώ νοηματικά το απόσπασμα από τον «Επιτάφιο» του Θουκυδίδη και τον Λόγο του Περικλή (Μόνο για Εργ/ριο 1)				
Μπορώ να εκτιμήσω την αξία της αρχαίας Αθήνας παγκόσμια, ως γενέτειρας της Δημοκρατίας και γενικότερα την αξία του αρχαίου ελληνικού πολιτισμού (Εργ/ριο 1)				
Κατανοώ πώς λειτουργούν οι εφημερίδες και τα μέσα ενημέρωσης παρουσιάζοντας, συχνά και ερμηνεύοντας τις ειδήσεις.				
Προβληματίζομαι για την αποχή στις Εκλογές και τους λόγους της (Εργ/ριο 1)				
Αισθάνομαι τυχερός που ζω σε χώρα δημοκρατική, αλλά αναγνωρίζω και τις υποχρεώσεις μου ως πολίτης (Εργ/ριο 2)				
Αποδέχομαι την πολιτισμική διαφορετικότητα συμμαθητών μου, τις διαφορετικές συνήθειες, πεποιθήσεις & πρακτικές τους.				
Φοβάμαι όποιον είναι διαφορετικός από μένα.				
Προσπαθώ να γνωρίσω καλύτερα όποιον είναι διαφορετικός ώστε να μην τον φοβάμαι.				
Σέβομαι όλους τους συμμαθητές μου και δείχνω ανεκτικότητα στις παράξενες για μένα συνήθειές τους, εφόσον δεν βλάπτουν κανέναν.				
Μπορώ ν' αναφέρω με δικά μου λόγια 10 στα 30 ανθρώπινα δικαιώματα (οικουμενική διακήρυξη)				
Μπορώ να αναζητήσω πληροφορίες στο Διαδίκτυο.				

Περιγραφή ενδεικτικών δραστηριοτήτων για το portfolio μαθητή/-τριας

A. Οι μαθητές συνεργάζονται και συνθέτουν δημιουργικά τις διαφορετικές απόψεις της ομάδας τους σε ένα πολυτροπικό κείμενο - αφίσα σε μια κόλλα χαρτί A3. Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα παρουσιάζει στον πίνακα, στις άλλες ομάδες, το παραγόμενο πολυτροπικό κείμενο-αφίσα, εξηγώντας... Στο τέλος ο εκπαιδευτικός αναπαράγει φωτοτυπώντας την αφίσα καθεμιάς ομάδας και μοιράζει από ένα αντίτυπο σε κάθε μαθητή/τρια μέλος της ομάδας. Αυτό το αντίτυπο ο μαθητής/τρια το καταχωρεί στο portfolio του και θα το πάρει μαζί του στο τέλος της σχολ. χρονιάς.

B. Οι μαθητές στη δραστηριότητα επέκτασης (Εργ/ριο 1) αναζητούν στις ομάδες τους, δεδομένα του υπουργείου Εσωτερικών στον ημερήσιο τύπο και στο Διαδίκτυο, για την αποχή στις εθνικές ή και στις δημοτικές εκλογές, κυρίως στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες και προβαίνουν σε συγκρίσεις δεδομένων (π.χ. ποσοστών αποχής).

Οι μαθητές στη δραστηριότητα επέκτασης (Εργ/ριο 2) αναζητούν στις ομάδες τους, δεδομένα στο Διαδίκτυο π.χ. στον ΕΟΔΥ για τα μέτρα προστασίας / αντιμετώπισης του κορωνοϊού στην Ελλάδα, αλλά και σε άλλες χώρες με πιο αυταρχική αντιμετώπιση και προβαίνουν σε συγκρίσεις δεδομένων.

Οι μαθητές στη δραστηριότητα επέκτασης (Εργ/ριο 3) αναζητούν στις ομάδες τους, δεδομένα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και το δικαίωμα στην υγεία ή για το Ε.Σ.Υ. στην Ελλάδα και την κάλυψη ανασφάλιστων και καλλιεργούν ψηφιακές δεξιότητες.

Οι μαθητές στη δραστηριότητα επέκτασης (Εργ/ριο 4) αναζητούν στις ομάδες τους, δεδομένα για την προμήθεια και διανομή των εμβολίων στα κράτη της Ε.Ε. ή για την εξέλιξη της πανδημίας στις χώρες του 3ου κόσμου όπως η Ινδία και καλλιεργούν ψηφιακές δεξιότητες.

Οι μαθητές στη δραστηριότητα επέκτασης (Εργ/ριο 5) αναζητούν στις ομάδες τους, στο παλαιό βιβλίο της Γλώσσας Γ' Δημοτικού, β' τεύχος, τη λαϊκή παράδοση: «Όλοι είχαν δίκιο». Αφού την διαβάσουν και την αναλύσουν νοηματικά, συγκρίνουν τα κοινά στην αμφισημία των καταστάσεων με τους δικούς μας διαλόγους.

Οι μαθητές στη δραστηριότητα επέκτασης (Εργ/ριο 6) αναζητούν στις ομάδες τους, πληροφορίες στο διαδίκτυο για τους υποστηρικτικούς θεσμούς σε θέματα οικογενειακής κακοποίησης και τις διαδικασίες πρόσβασης - λήψης βοήθειας (διαζώσης, γραμμές υποστήριξης τηλεφωνικά κλπ).

Οι μαθητές στη δραστηριότητα επέκτασης (Εργ/ριο 7) αναζητούν στις ομάδες τους, πληροφορίες στο διαδίκτυο για τα ανθρώπινα δικαιώματα στα 30 άρθρα της οικουμενικής διακήρυξης. Φτιάχνουν ένα χάρτη των 30 ανθρωπίνων δικαιωμάτων..

Αυτά τα αποτελέσματα από όλες τις αναζητήσεις σε όλα τα Εργαστήρια και τα συμπεράσματά τους, τα καταγράφουν κάθε μαθητής/τρια σε μια κόλλα χαρτί A4 και στη συνέχεια καθένας το καταχωρεί στο portfolio του για να το πάρει μαζί του στο τέλος της σχολικής χρονιάς.

ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

στο

Πρόγραμμα Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

«Καταστάσεις Προβληματισμού»

του εκπονητή προγράμματος

Δρ ΛΑΖΑΡΙΔΗ ΙΩΑΝΝΗ

Η σωστή απάντηση σημειώνεται με **Κίτρινο χρώμα**

ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Το δοκίμιο που σας έχει δοθεί περιλαμβάνει 10 ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής.
2. Συμπληρώστε τα στοιχεία σας στο ΦΥΛΛΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ.
3. Διαβάστε προσεκτικά όλες τις ερωτήσεις και τις απαντήσεις που δίνονται από κάτω.
4. Σημειώστε τη σωστή απάντηση (Α, Β ή Γ) πάνω στο φύλλο αξιολόγησης.
5. Κάθε ερώτηση έχει μόνο μία σωστή απάντηση.

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:.....

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ:.....

1. Το Πρόγραμμα - η μέθοδος: «Καταστάσεις προβληματισμού» αφορά:
Α) ενασχόληση των μαθητών για την επίλυση προβλημάτων (μαθηματικών, φυσικής κ.α.)
Β) κυρίως ερευνητική αναζήτηση στη βιβλιογραφία
Γ) μελέτες περίπτωσης από την καθημερινή ζωή προς συζήτηση κι αναστοχασμό
2. Οι μαθητές/τριες στις «Καταστάσεις προβληματισμού» εργάζονται:
Α) ατομικά
Β) ομαδικά
Γ) σε δυάδες
3. Οι «Καταστάσεις προβληματισμού» είναι:
Α) πλασιωμένες ρεαλιστικές καταστάσεις
Β) θεωρητικές εννοιολογικές κατασκευές
Γ) κανένα από τα παραπάνω
4. Μια «Κατάσταση προβληματισμού» παραπέμπει σε:
Α) κάτι που μας προβληματίζει και πρέπει να λυθεί
Β) ένα ανοικτό πρόβλημα με πολλές δυνατές απαντήσεις
Γ) μία και μοναδική σωστή λύση

5. Η παραγόμενη αφίσα μετά τη συζήτηση μιας «Κατάστασης προβληματισμού» αντανακλά:
  - A) τη γνώμη που επικράτησε στην πλειοψηφία
  - B) ένα εικαστικό δημιούργημα χωρίς ιδιαίτερα μηνύματα
  - Γ) όλες τις απόψεις που αναδύθηκαν από την ομαδική συζήτηση

6. Το Εργαστήριο «Ευρωεκλογές: Η αποχή, ο μεγαλύτερος 'αντίπαλος'» αποσκοπεί ώστε οι μαθητές να:
  - A) μάθουν για τη διαδικασία των Ευρωεκλογών
  - B) αποκτήσουν πολιτειακή συνείδηση
  - Γ) πληροφορηθούν τι σημαίνει ο όρος «αποχή»

7. Το Εργαστήριο «Κορωνοϊός και πολιτικά συστήματα» έχει στόχο να:
  - A) αναστοχαστούμε για τους όρους: «ιδιότητα του πολίτη, δημοκρατική ικανότητα» και για το πόσο εύθραυστη είναι η δημοκρατία ως πολίτευμα
  - B) επικρίνουμε τη δημοκρατία ως πολίτευμα, βρίσκοντας τα μειονεκτήματά της
  - Γ) εγκωμιάσουμε τα αυταρχικά καθεστώτα, βρίσκοντας τα προτερήματά τους

8. Το Εργαστήριο «Σύστημα Υγείας» εστιάζει μεταξύ άλλων:
  - A) στον τρόπο που λειτουργεί η α/θμια και β/θμια περίθαλψη στην Ελλάδα
  - B) στο ασφαλιστικό σύστημα και τη σχέση ανταποδοτικότητας κρατήσεων-παροχών περίθαλψης στην Ελλάδα
  - Γ) στην καλλιέργεια ενσυναίσθησης για τις μη προνομιούχες κοινωνικές ομάδες στην Ελλάδα

9. Το Εργαστήριο «Παιδιά διαφορετικών εθνικοτήτων και οι αντίρροπες συνήθειές τους» μάς οδηγεί στο συμπέρασμα ότι:
  - A) όταν άνθρωποι από διαφορετικό πολιτισμικό υπόβαθρο συναντώνται, πρέπει οι συνήθειες και πρακτικές του ενός, να υποτάσσονται στις συνήθειες του άλλου
  - B) σε μια κατάσταση αμφισημίας, δεν υπάρχει πάντα μία αντικειμενική αλήθεια και ένα «δίκιο», αλλά πολλές οπτικές γωνίες και πολλά «δίκια»
  - Γ) δεν μπορεί να επιτευχθεί αρμονική συνύπαρξη των ανθρώπων, αν δεν υιοθετήσουν όλοι τις ίδιες συνήθειες και πρακτικές

10. Το Εργαστήριο «Ζητούμενο η παγκόσμια αλληλεγγύη στην αντιμετώπιση του κορωνοϊού» έχει στόχο οι μαθητές να:
  - A) μάθουν για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού και τα μέτρα προστασίας
  - B) πληροφορηθούν για την ύπαρξη παγκόσμιων οργανισμών και διεθνών θεσμών
  - Γ) προβληματιστούν για το διεθνή ανταγωνισμό και τη μειωμένη βοήθεια από τις οικονομικά ισχυρές προς τις αδύναμες χώρες του πλανήτη